

Včelařské fórum - o včelách a včelaření

[Včelařské fórum – o včelách a včelaření](#) > [Mendelova společnost pro včelařský výzkum](#) > [Varroatolerantní včela](#) > Setkání v Lechovicích 24. 7. 2011

Úplná verze: [Setkání v Lechovicích 24. 7. 2011](#)

Prohlížíte si holou variantu vašeho obsahu. [Prohlédněte si úplnou verzi](#) s příslušným formátováním.

Jiří Matl

26.07.2011, 22:14

Milé kolegyně, milí kolegové,

původně jsem slíbil stručnou informaci o pracovním monitorovacím semináři proběhlém v rámci setkání v Lechovicích 24. 7. 2011 několika kolegům, kteří nemohli přijet. Ale pak jsme se dohodli, že by bylo dobré to uveřejnit i v této uzavřené sekci, aby se jaksi zafixovaly informace a dala šance i další eventuální debatě v tomto kruhu.

Pro mne osobně (omlouvám se za osobní rovinu, ale nějak nemohu jinak ...) to bylo doslova magické a moc cenné. Jako první přišla na řadu prohlídka již téměř kolabujících včelstev. V praxi jsme měli možnost vidět včely poškozené, napadené viry (DWV např.). Důležitý symptom: napadené a poškozené včely (a na nich i roztoči) jsou a vědouce, že jsou nemocné opouštějí úl. Před úly lezlo kvanta takto poškozených a mátožně se pohybujících včel, často se zjevnými příznaky viróz (např. poškozená křídla, včely s nápadně kratšími zadečky). V.d. napadá přednostně mladé včely, takže tím, že tyto napadené včely odcházejí, vzniká paradoxní a skrytě krizová a nebezpečná situace. V úlu zůstávají jen staré včely a létavky a ty se postupně upracují a „vymizí“ taky a je hotovo ... A přitom si toho včelař ani nemusí všimnout, protože včely létají, nosí (úly byly plné akátového medu), včelař si mne ruce a těší se na vejvar, ale kolaps pak přijde nečekaně a rychle ...

Rovněž jsme si v praxi zkusili testování plodu a posouzení jeho napadení, mohli jsme vidět V.d. přímo v buňkách, a pokud se jim podařilo zdrhnout včas, odhalily je jejich výkaly - na rozdíl od výkalů larvy, které jsou dole na dně, jsou výkaly V.d. na jednom místě a jakoby na stěně). Na plodu i v otevřených buňkách byly vidět krásně matky - zakladatelky V.d. i vyvinuté dcery a nevyvinutí jedinci.

Pozorovali jsme i V.d. přímo na včelách. A že jich tam bylo! To samo už značí kritickou hranici napadení. Některý plod byl tak poškozen, že už se ani nevylíhl. Tam to V.d. přehnal a zahubil s larvou i sebe (přílišné ambice holt někdy vezmou nečekaný obrat). Někde bylo vidět, jak takové buňky včely už odstraňují (náznaky VSH).

Zkusili jsme si i odhad míry napadení včelstva pomocí smyvu, vzorky byly odebírány zvláště z plodiště i z medníku, přičemž se pak údaje průměrovaly. Ukázalo se následující (ale teď spoléhám jen na svou chatrnou paměť a budu vděčen za každé doplnění): u 1. včelstva bylo zamoření v plodišti něco přes 30 % (testovalo se asi 400 včel). V medníku pak něco mezi 16 - 17%. Výsledný průměr byl někde kolem 26%, tuším. V této fázi ještě V.d. dával přednost včelám, které se motají kolem plodu. Zajímavé bylo, že smyv jsme dělali přímo na včelnici na živých včelách a včely tu vodní lázeň s Jarem většinou přežily, oschly a snad se i vrátily do úlů ...

Odebírali jsme také vzorky napadených včel, plodu, plodových plástů i mrtvolek z podmetu pro další výzkum. Rovněž jsme z napadených včelstev odebrali rovnocenné vzorky včel (po jejich homogenizaci, aby se včely různě napadené v úlu promíchaly), které byly později přidány do testovacích oddělků. Šlo o takové množství, které by oddělky měly přes zimu v pohodě zvládnout. Důležité: dělalo se to proto, aby byla zajištěna přibližně stejná startovací hranice napadení.

Debata vznikla o tom, jaký přirozený spad je alarmující a měl by vyvolat včelařovu záchrannou misi: v té věci řečeno, že problém je dosti komplikovaný, každé včelstvo je jiné, i podmínky jsou vždy jiné (i roztoči asi v různých lokalitách jiní). Ale jak padá, řekněme, 20 denně přirozeně v tuto dobu, je třeba udělat test (např. smyv, test plodu) a odhadnout celkové napadení. A pak něco dělat. Buď Gabon, nebo KM. (Při jiné příležitosti - na kursu v Ledči - dr. Klíma popsal metodu, kdy napadená pokusná fakultní včelstva v Brně (viz VMS) ošetřil tak, že je zbavil plodu a přemetl na souše či mezistěny - + KM). Je-li takto vysoký přirozený spad a nenásleduje-li reakce, už se včelstvo pak těžko zachraňuje, kolaps

postupuje rychle, navíc hrozí domino-efekt u dalších jinak lepších včelstev, která by jinak vše zvládla.

Stran spadu jsou ale problémy s jeho interpretací. Někdy je vyšší spad jen výsledkem odumírání foretických roztočů, kteří se nereprodukuje dál. Je tam zřejmě jakási fáze, kdy je právě víc těch foretických. V debatě pak zmíněna i domněnka, že jakmile matky začnou klást dlouhověkou generaci, tak jakoby tenhle typ plodu byl jaksi atraktivnější a V.d. se na něj znovu koncentruje (zvláštní feromony?). Možná se tak reprodukuje i dlouhověcí V.d. (?), kteří pak přežívají až do jara ... Spousta otázek, málo zatím odpovědí ...

Měli jsme tedy unikátní možnost vidět v praxi mechanismus, jímž to celé probíhá. A nemuseli jsme přitom jezdit do bližšího či vzdálenějšího zahraničí ... Vzata z jiného úhlu to samozřejmě můžeme vidět na řadě včelnic v tuzemsku, jenom o tom jejich „držitelé“ asi ani nevědí ... 😞 A ani se tím netrápí. Mají přece dotace ...

Bylo velmi cenné vidět to vše na vlastní oči a moci o tom mluvit s lidmi, kteří o tom hodně vědí a navzájem si sdělovat své zkušenosti.

Na další včelnici jsme si prohlédli produkční včelstva, probrali kritéria, podle nichž se stav dá posoudit – např. stav zásob, plodování, počet trubců v tomto období etc. Následovala též ukázka vyfukování včel při medobraní.

V té souvislosti vznikla velice zajímavá debata o metodě s vysokým plodištěm (30cm), na kterou B. Gruna hodlá přejít a též na ní odchovávat oddělky (s následným vývojem ke kombinovanému systému podle metodiky Dadantu). Některé námitky: pro začínající včelaře to bude velmi složité, bude třeba speciální metodiky. Naproti tomu: ano, metodika bude potřeba, ale jinak je vše věc dobře propracovaného marketingu. Navíc B. Gruna (a nejen on!) považuje tuto míru z řady důvodů za pro včely velice příhodnou a přirozenou. Včely vytvářejí krásné souvislé a celistvé plochy plodu obklopené potřebnými zásobami pylu a sladiny (praktických ukázek byla řada). Chovají se přirozeněji než na plodišti děleném (např. v systému NN).

Na další chovné včelnici jsme mohli vidět ukázky plemenáčů na 4 rámy s výškou 30 cm a také velmi zajímavé srovnání nově vylíhlých matek.

V polední a obědní přestávce ve vstřícném hotelu Weiss byl čas i na informaci o jednání delegace PSNV na MZ, jehož tématem byly připomínky k veterinární vyhlášce a metodickým pokynům k ošetření včelstev pro rok 2012. Následovala také cenná debata. O tom bude speciální informace.

Rád bych vyjádřil poděkování všem, kteří se jakkoli přičinili o zdar této podařené akce.

J. Matl

P. S.: budeme moc rádi, když tyhle postřehy doplníte postřehy a názory svými ...

Dovolím si ještě připojit postřehy Evy Zígalové:

Setkání MSVV u Broňka Gruny dne 24.7.2011

Chová většinou Vigorky a to, co jsme viděli a slyšeli, se týkalo Vigorek.

Stanoviště včelstev má v okr. Moravský Krumlov, okr. Znojmo a okr. Břeclav - celkem 14 míst. Jedná se o komerčního včelaře a živí ho v první řadě oddělky a pak jednodruhový med-akát, řepka, slunečnice a další okrajově (saflor).

Viděli jsme tři akátová stanoviště v Lechovicích - stanoviště pro chov matek a oddělků, stanoviště pro „chov roztočů“ a stanoviště produkční na med.

U „roztočů“ jsme viděli diagnostiku % počtu roztočů ve včelstvu-smyvem, čili mokrá cesta se zabitím včel (suchá cesta bez zabití včel se mi líbí víc, ale není tak rychlá a u Broňka hraje čas velkou roli):

- dělal zvlášť vzorek z plodového nástavku a zvlášť z medníku
- rámy setřepal na strůpkovou folii a tunýlkem z folie sesypal do odměrky
- do odměrky cca 400 včel
- přesypal do zavařovačky, zalil trochou vody s kapkou saponátu, zavíčkoval a důkladně protřepal
- vylil na dvojité síto a promyl vodou od saponátové pěny a na jemném sítu spočítal počet roztočů
- z počtu se spočítalo procento napadení (nezapomenout vypláchnout sklenici)

(400 včel = 400 roztočů tj. 100% napadení)

- zaujala mne jednoduchá rychlá technika provedení - souhra se Zdeňkem Klímou - lepší než kouzelnické představení,
- v plodišti bylo cca 25% napadení a v medníku 10-15%
- v roztočových úlech jsme viděli spoustu poškozených včel - zakrnělá křídla, uprclé zadečky, zavirované včely - takové ukázkové hororové stanoviště - zlý sen včelaře
- jak známo, tak virózní včely hodně lezou a někteří jich měli plné kalhoty
- dále se odebírali homogenizované vzorky včel s roztoči do zavařovaček s punčochovou podkolenkou místo víčka - další vychytávka-včely se "nezapotí", velice rychle se zavěsí pod punčošku, dýchají a jsou ok - a to pro nákazu oddělků, počet roztočů na oddělek cca 50ks (na tomto stanovišti mě však více zaměstnávala kouzelná fenka Eny a naše bordera Ája, která ji pásala, takže víc nevím)
- Broněk pro majitele obchůdku s včelařskými pomůckami - katastrofa, ale jeho šikovnost, různé vychytávky (např. celou dobu při rozebírání úlu obyčejným šroubovákem drží matku v ruce místo, aby ji chytl na plástu poklopkou nebo dal do klíčky - úžasný), rychlost, všechno měl perfektně zrežírovaný, žádné prostoje, žádné zbytečné řeči a celou dobu z něj sálala pohoda, bylo cítit, že ho to baví, přestože dělá včelařinu komerčně, tak si našel tolik času na tohle setkání - to se muselo obdivovat

Stanoviště s oddělkou, plemenáče

- vysoký rámeček Langstroth (2x159 a něco) v bedně z OSB desky na 4 rámečky, na dně zasítované kruhové větrání (plast. síťka), česínko na velikost uzávěru od petky, takové OSB paneláky
- na OSB desku se dobře píše, místo do zápisníku - je to rychlejší, přehlednější
- oddělky seskládané na paletce těsně vedle sebe-celkem 12 (tak je chce zimovat)
- obrovská výhoda vysokého rámečku-místo dvou NR bere jeden VR, úspora místa, času
- plemenáče má na paletce po 4 ks
- víko plné + víko s otvorem na krmení sklenicí
- oddělky vždy dva a dva si dělaly plodové hnízdo vedle sebe - využívali navzájem teplo!
- pláсты byly zanesené slunečnicí a zářily zlatou barvou - nádhera
- při vysokém rámečku bylo ukázkově vidět plodové hnízdo s věncem zásob
- pro začínajícího včelaře - paráda, radost

Včelstva na produkčním medovém stanovišti

- zvláštní kombinace původně nakoupených Tachováků a Langstrothů 159
- Tachovák 2x – plodiště + stavební rámečky celoroční
- medníky Langstrothy
- stavební rámečky nechává celoročně v spodním nástavku, dva vyřezává (značí rýsováčkem)
- od akátové snůšky byl na tomto stanovišti teprve teď (bez zakrmení) - včelky jsou na úsporném režimu-Vigorka si dokáže zavčas omezit plodování a hospodařit se zásobami tak, aby včelstvo přežilo v rozumné kondici - (to máme už léta ověřené a v našich chudých snůškových podmínkách je tahle vlastnost nedocenitelná a druhá věc, že pořád neúnavně hledá zdroje snůšky až najde
- na tomhle stanovišti nám ukázal vyfukování včel - nástavek na stojáka a vyfoukání z obou stran - rychlé, účinné (zůstalo asi 6 včel), chápu, že hraje zase roli rychlost, snadnější práce, ale chudery včely a randál motoru přitom, zajímalo by mě, jestli ten stres z vyfoukání je srovnatelný se stresem při loupení včelstva medvědem, spíš vypadaly nalepené na plechu jako by si ujasňovaly, kdo je kdo - rozhodně nešly do útoku jak na medvěda

Různé

- pokusně si drží oddělky po jedné inseminované matce, od které její dcery přenášejí značnou mezerovitost plodu cca od 50 – 90% u 25% F1, zajímavé je, že si včelstva tyto matky drží, nemění je
- zakrnělá křídla u matky-den před vylíhnutím náraz lišty s matečnicí při pádu a

následek - trvalé poškození křídel

- vysoké rámy měly složené MZ k sobě, zbytečné nechávat řezat atyp a líp se natavují
- určitě pro kursisty začátečníky nechám udělat kombinovaný úl na ukázk

Shrnutí

Tuhle akci jsem vnímala více srdcem než hlavou, a tak se omlouvám za neznalosti a nepřesnosti.

Na celém setkání byla fascinující atmosféra, tón udával Broněk se Zdeňkem a ostatní byli v souznění. Nedávno jsem zažila v Nasavrkách velice primitivní nápor strašné zloby, nenávisti, (v podstatě závisti) vůči občanským sdružením v rámci ČSV a zejména útoky vůči PSNV, byla jsem z toho dost dlouhou dobu otřesená a tak tahle akce byla dokonalá protiváha - balzám na duši.

Tahle akce, aspoň pro mne, přinesla hodně námětů k zamyšlení.

A kdo si potrpí na dobré jídlo, tak hotel Weis byl hodně dobrý.

A mince od PSNV příjemně překvapily.

Eva Zigalová

<http://www.vcelapromoravskykras.cz>

Eva Zigalová nafotila řadu hezkých a ilustrativních obrázků. Pár jich připojujeme. Pokud byste měli další, bude to jen dobře.

... a ještě jeden krásný žluťoučký plást ...

Bronislav Gruna

28.07.2011, 10:59

Ahoj,
děkuji jménem pořadatelů Evě a Jirkovi za reportáže.
Až mě zbyde chvílka, popíšu podrobněji a uceleně metodiku umělého přenosu kleštíků.
Založím pro ten účel samostatné téma.
Broněk

[Včelařské fórum – o včelách a včelaření](#) > [Mendelova společnost pro včelařský výzkum](#) > [Varroatolerantní včela](#) > Setkání v Lechovicích 24. 7. 2011